

■ ■ ■ Høyhastighetsbredbånd basert på kostbar kabling i distriktene er ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt, skriver **Simen Pedersen, Henrik Lindhjem og Ingeborg Rasmussen** i Vista Analyse.

Høy hastighet – lav nytte

INNLEGG Bredbånd

Kommunal- og regionaldepartementet gir årlig tilskudd til utbygging av høyhastighetsbredbånd i distriktsområder. Men hva vet vi egentlig om nytten av bredbånd av ulike hastigheter?

Debatten om bredbåndsutbygging har lenge vært unyansert, basert på sviktende kunnskapsgrunnlag og dominert av euforiske teknologioptimister. En ny studie av Vista Analyse ser nærmere på samfunnsøkonomien i bredbåndsinvesteringer.

Bredbåndsnettet bærer preg av å være en type fellesgode på linje med annen infrastruktur som veier og strømmnett. Det betyr at investeringer i bredbånd, via kabler eller mobile løsninger, som er samfunnsøkonomisk lønnsomme, ikke nødvendigvis blir realisert uten offentlig støtte.

I dag har allerede opp mot 95 prosent av befolkningen tilgang til hastigheter som normalt sees som tilstrekkelig for de fleste daglige nettbaserte gjøremål som epost, surfing, ehandel, videokonferanse, musikkstrømming og så videre (rundt fire Mbit/s).

Noen få tjenester, særlig

innenfor avansert underholdning, krever noe mer kapasitet enn dette. Begrepet høyhastighetsbredbånd er ikke klart definert, men kan kanskje ses på som hastigheter over 20 Mbit/s.

Mange har allerede tilgang til store bredbåndshastigheter til moderate priser, men har valgt ikke å koble seg til. I tillegg er det flere tilbydere som ikke tilbyr de raskeste hastighetene, på grunn av manglende betalingsvillighet.

Tjenestespekteret som utløses av høyere bredbåndshastigheter, er i dag begrenset. Dette er noe en har funnet i flere andre land også.

Det betyr at den ekstra nytten brukere opplever ved å gå fra lave til middels store hastigheter, nok er ganske stor (nytte som i dag i stor grad er «tatt ut»), mens økning fra allerede gode hastigheter oppleves som liten.

Dette kalles avtagende grensenytte, og gjelder for de fleste offentlige og private goder. Det betyr for eksempel at det er galt å hevde at «høyhastighetsbredbånd er en vesentlig forutsetning for lokalisering av kompetansearbeidsplasser og stedsuavhengige funksjoner og bør prioriteres høyt som regionalpolitisk tiltak» (NOU 2011:3).

De fleste høykompetansearbeidsplasser klarer seg fint med moderate hastigheter.

I et samfunnsøkonomisk perspektiv bør staten kun finansiere utbygging i de tilfeller hvor nytten overstiger kostnaden, forutsatt at markedet ikke dekker behovet selv.

Utbyggingskostnadene er i dag store, særlig knyttet til høyere hastigheter som krever fiberkabler. Det er samtidig stor usikkerhet om den teknologiske utviklingen.

Rimeligere mobile løsninger fungerer allerede som gode alternativer til faste løsninger, fordi hastighetene er gode nok og fordi en kan benytte seg av tjenester overalt.

På nyttesiden, bør en ikke undervurdere de omstillingene som ellers må til i offentlig og privat sektor før en kan få til fullskala bruk av «fremtidens» tjenester over høyhastighetsbredbånd. Disse kommer ikke uten kostnader.

For eksempel er det flere organisatoriske og andre omstillinger som er påkrevet for en kan implementere et system innenfor helse- og omsorgssektoren som effektivt kan ta i bruk fremtidens, avanserte e-helse- og omsorgstjenester.

■ **STATLIG UTBYGGING.** I et samfunnsøkonomisk perspektiv bør staten kun finansiere utbygging i de tilfeller hvor nytten overstiger kostnaden, skriver artikkelforfatterne. Foto: Per Løchen, NTB Scanpix

FLERE INNLEGG Side 26-27

Innlegg Begrenset bistand best

Jonas Hjorth

Taper kompetanse

Marit Stykket

Markedet fungerer

Øystein Noreng

Laks, lus og rømming

Janne Sollie

Simen Pedersen.

Henrik Lindhjem.

Ingeborg Rasmussen.

basert på kostbar kabling i distriktene begrunnes ut ifra samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Imidlertid har rundt femseks prosent av befolkningen

fortsatt kun tilgang til lavere hastigheter, og for en del av denne gruppen som typisk er lokalisert i distriktene, kan en moderat økning potensielt gi stor ekstra nytte.

Våre undersøkelser tyder på at det er potensial for å realisere flere samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ved bedre koordinering innad i offentlig

sektor, for eksempel ved å dele erfaringer for å redusere kostnader og ved å utøve en mer profesjonell bestillerrolle.

Analysen indikerer også at bruk av markedet gjør det mulig å realisere høyhastighetsløsninger til lavere kostnader enn hva som fremkommer av tidligere studier. Dette tilsier at markedskonkurranse kombinert med offentlig kjøp for å sikre tilstrekkelig dekning og kapasitet i distriktene anbefales som videre strategi.

En edruelig og smart satsing i dag begrenser ikke muligheten for å agere på teknologiske endringer i fremtiden.

■ *Simen Pedersen, Henrik Lindhjem og Ingeborg Rasmussen, Vista Analyse*

E-post: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær Varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig:
Vidar Ivarsen,
tlf. 22 00 10 59 – 932 56 059
debatt@dn.no